

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A tankötelezettséggel kapcsolatos szabályok –

A tankötelezettséggel kapcsolatos szabályok

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 45.§ (1) bekezdése kijelenti: „Magyarországon – az e törvényben meghatározottak szerint – minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.” Az egyértelmű és deklaratív szabály mellett természetesen szükség van részletszabályozásra is, melyek többsége az Nkt. legjelentősebb újdonságai közé sorolható.

I. Óvoda hároméves kortól

A tankötelezettség fogalma szorosan értelmezve az iskolához kapcsolódik, de mivel óvodai nevelésben is kötelező részt venni egy bizonyos életkortól, érdemes az óvodai nevelés kezdetét is e téma keretében tárgyalni.

A 2014. szeptember 1-jétől hatályos 8.§ (2) bekezdés két szempontból hoz lényeges változást:

- Hároméves kortól teszi kötelezővé az óvodát.
- A harmadik életév betöltésének határidejét augusztus 31-ére teszi.

Ez tehát azt jelenti, hogy **az új szabály elsőként azokra vonatkozik majd 2014. szeptember 1-jétől, akik 2011. szeptember 1-je előtt születtek.**

A fent említett bekezdés lehetőséget ad arra, hogy a gyermek az ötödik életév betöltéséig felmentést kapjon az óvodába járás alól, ha családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete ezt indokolja. Az engedélyt a jegyző (egyházi és magánintézmény esetében a fenntartó) adhatja a szülő kérésére, a védőnő és az óvodavezető véleménye alapján. Ez logikusan azt jelenti, hogy a felmentés kérvényezésére az óvodába való jelentkezés után kerülhet sor.

A 8.§ (1) bekezdés alapján arra is lehetőség van, hogy a harmadik életév betöltése előtt kezdjen valaki óvodába járni, ennek feltétele, hogy az óvoda az összes óvodai nevelésre kötelezett felvétele után még rendelkezzen szabad férőhellyel, illetve hogy a gyermek fél éven belül betöltse harmadik életévét.

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A tankötelezettséggel kapcsolatos szabályok –

II. A tankötelezettség kezdete

A 45.§ (5) bekezdés alapján a tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Főszabály szerint ez hatévesen történik, a törvény azonban ettől eltérő megoldásokat is lehetővé tesz.

A 45.§ (2) és (4) bekezdése 2013. január 1-jén lép hatályba. [lásd 95.§ (2)] A főszabálytól eltérő lehetőségeket a két bekezdés együttes értelmezésével adhatók meg pontosan. A (4) bekezdés a) pontja szerint alapesetben az óvoda vezetője dönt a tankötelezettség kezdetéről. Így tehát ha a gyermek betölti a 6. életévét, a vezetőnek döntenie kell, hogy iskolába menjen-e vagy a (2) bekezdés első mondatának értelmében még egy évig óvodában maradjon. Amennyiben utóbbi lehetőség mellett dönt, majd egy év letelte után még mindig úgy véli, hogy a gyermek nem érett az iskolára, már a szakértői bizottság véleményét kell kérnie. A szakértői bizottság javaslata tehát annak esetében szükséges, akit csak nyolcévesen kívánnak iskolába küldeni.

A hatályba lépést figyelembe véve tehát először azokra vonatkozik a tankötelezettség kezdetéről szóló új szabály, akik 2013. augusztus 31-éig betöltik a hatodik életévüket, tehát 2007. szeptember 1-je előtt születtek. Az ő iskolakezdési lehetőségeiket mutatja be az alábbi táblázat:

	Dátum	Betöltött életév	Feltétel
Az iskolakezdés legkorábbi időpontja	2013.szeptember 1.	6	
Halasztott iskolakezdés	2014.szeptember 1.	7	Óvodavezető döntése
Legkésőbbi iskolakezdés	2015.szeptember 1.	8	Szakértői biz. döntése

Iskolaérettségi vizsgálat természetesen akár hatéves korban is kezdeményezhető, kezdeményezője az óvoda vagy az iskola vezetője, továbbá a szülő lehet. [45.§ (4) c)]

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A tankötelezettséggel kapcsolatos szabályok –

III. A tankötelezettség vége

„A tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart” – írja a 45.§ (3) bekezdés. Ez a bekezdés 2012. szeptember 1-jétől hatályos, ugyanakkor kapcsolódik hozzá egy fontos átmeneti rendelkezés, mely szerint: „Azok a tanulók, akik tanulmányaikat az iskolai nevelés-oktatás kilencedik évfolyamán a 2011/2012. tanévben vagy azt megelőzően kezdték meg, tankötelezettségük azon tanítási év végéig tart, amelyben a tizennyolcadik életévüket betöltik.” [97.§ (1)] **Vagyis a tankötelezettség vége azok számára lesz először tizenhat év, akik jelenleg nyolcadikosok.**

A 45.§ (3) bekezdés sajátos nevelési igény esetén lehetővé teszi, hogy a szakértői bizottság 23 éves korig meghosszabbítsa a tankötelezettséget. Az átmeneti szabályban ennek is megvan a párhuzama: „Azon sajátos nevelési igényű tanulók tankötelezettsége, akik esetében a szakértői és rehabilitációs bizottság e törvény hatálybalépése előtt a tankötelezettség huszadik életévükig történő meghosszabbításáról döntött, annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a huszadik életévüket betöltik.”

Gyakran ismétlődő kérdések a témával kapcsolatban:

Együtt jár-e a tankötelezettség vége az ingyenes oktatás végével?

Nem. Az Nkt. nem a tankötelezettség végéhez, hanem a végzettség, szakképzettség megszerzéséhez köti az ingyenes oktatást. Ez a 2.§ (1) bekezdésében megfogalmazott alapelvből derül ki, mely szerint: „Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, valamint az első szakképesítésre történő felkészítés a magyar állam közzszolgálati feladata.”

Aki a tankötelezettség végén, de még tanulmányai befejezése előtt megszakítja tanulmányait, később hogyan térhet vissza az iskolához?

Erre jó lehetőséget adnak a Köznevelési Hídprogramok a 14.§ (5) bekezdésben foglaltak illetve a Köznevelési Hídprogramokról kiadandó miniszteri rendelet szerint,

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

TÁJÉKOZTATÓ A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYRŐL

– A tankötelezettséggel kapcsolatos szabályok –

vagy a 60.§ (2) bekezdés szerint felnőttoktatás keretében is folytathatják tanulmányaikat.

Hogyan teremtik meg a szükséges óvodai férőhelyeket?

Az összes hároméves kötelező óvodai neveléséhez jelenleg nincs meg mindenhol a kellő számú óvodai férőhely. Leginkább ez indokolja az új szabály késleltetett hatályba léptetését is. A közelmúltban jelentős férőhely-bővítési pályázat került kiírásra.

Az oktatásból 16 évesen kikerülő fiatalok milyen eséllyel indulnak a munkaerőpiacon, az életben?

A tankötelezettség felső korhatárának leszállítása nem jelenti azt, hogy a kormánynak az a szándéka, hogy minél többen elhagyják az iskolát ebben a korban. Éppen ellenkezőleg, az a cél és a szándék, hogy minél többen az iskolában maradjanak addig, amíg érettségit vagy szakképzettséget szereznek. Ugyanakkor nincs értelme annak, hogy olyanokat, akik nem tudnak, és nem is hajlandóak, nem is akarnak az iskolában tanulni, fejlődni, papíron iskolásnak tekintsünk, majd – mivel az ilyen tanulók rendszerint 18 éves korukig sem fejezik be tanulmányaikat – 18 évesen ugyanúgy szakképzettség nélkül engedjük el az iskolából. Számukra olyan feladatot kell tehát találni, amely révén akár 16 évesen is a társadalom hasznos tagjaivá válhatnak, de lehetővé kell tenni számukra a tanuláshoz való visszatérést is. E feladat megtalálása túlmutat az Nkt. hatáskörén, és komoly foglalkoztatáspolitikai programok indítását teszi szükségessé.

Milyen következménye lesz a középiskolák számában, férőhelyszámában annak, hogy megváltozott az iskolakötelezettség felső korhatára?

A tankötelezettségi kor leszállítása nem jelenti automatikusan az ellátottak számának csökkenését, hisz az alapfeladatok az érettségi, illetve az első szakma megszerzéséig továbbra is ingyenesek/térítésmentesek, és nem az a cél, hogy minél többen, hanem hogy minél kevesebben hagyják el 16 évesen az iskolát.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvénnyel kapcsolatos kérdéseiket továbbra is várjuk a cxc@nefmi.gov.hu címen.